

**ОТЛИЧЕНИ ПРЕВОДИ В ТРЕТИ СТУДЕНТСКИ КОНКУРС ЗА
ПРЕВОД ОТ НЕМСКИ ЕЗИК**

НА ИМЕТО НА ПРОФ. Д-Р БОРИС ПАРАШКЕВОВ

Ренета Килева-Стаменова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

**TEXTS AWARDED IN THE THIRD EDITION OF THE PROF. BORIS
PARASHKEVOV STUDENT COMPETITION FOR TRANSLATION
FROM GERMAN**

Reneta Kileva-Stamenova

Sofia University St. Kliment Ohridski (Bulgaria)

През пролетта на 2024 г. специалност „Немска филология“ към катедра „Германистика и скандинавистика“ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ обяви за трети път Студентски конкурс за превод от немски на български език. Конкурсът е посветен на паметта на проф. д-р Борис Парашкевов (1938 – 2021), дългогодишен преподавател в специалност „Немска филология“ на СУ „Св. Климент Охридски“, изтъкнат германист с международно признание, специалист по диахронна лингвистика, етимология, история и историческа граматика на немския език, завещал и ценна преводаческа продукция от немски и фински език, която ще остане пример за професионално отношение към превода и високо преводаческо майсторство.

В третото издание на Студентския конкурс за превод от немски език участниците имаха възможност да работят по избор върху откъс от последния роман на съвременния немски писател Ян Петер Бремер *Nachhausekommen* (Berlin/München: Berlin Verlag, 2023) и върху пасаж от монографията на Юлиане Ребентиш *Der Streit um Pluralität. Auseinandersetzungen mit Hannah Arendt* (Berlin: Suhrkamp, 2022), посветена на политическата философия за плурализма на Хана Аренд. В конкурса се включиха 11 студенти. В рубриката „Проза“ бяха предадени 8 превода, а в рубриката „Хуманитаристика“ – 6.

След като обсъди преводите, журито в състав доц. д-р Ренета Килева-Стаменова, гл. ас. д-р Христо Станчев, гл. ас. д-р Иван Попов единодушно реши да присъди:

- Награда за най-добър превод в рубриката „Проза“ на **Ния Спасова**, студентка от трети курс специалност Немска филология с избираем модул „Скандинавски езици“
- Награда за най-добър превод в рубриката „Хуманитаристика“ на **Вероника Делчева**, студентка от трети курс специалност Немска филология с избираем модул „Скандинавски езици“.

Ния Спасова за трета поредна година убедително печели наградата за превод на литературен текст и трайно показва качества и умения за успешно развитие в областта на художествения превод. Вероника Делчева също е редовен участник в конкурса. След като в изданието на конкурса през 2022 година тя получи първа награда за превод в рубриката „Хуманитаристика“, през 2024 година тя отново успя да убеди журито, че преводът ѝ е достоен за отличие.

В конкурса поощрителна награда получи студентката от първи курс специалност „Немска филология“, като журито оцени нейния потенциал за още по-добри преводачески постижения.

Тук публикуваме след редакция двата превода, отличени като най-добри в съответната рубрика. Преводът на Ния Спасова е редактиран от д-р Христо Станчев, а преводът на Вероника Делчева от д-р Иван Попов.

* * *

ЯН ПЕТЕР БРЕМЕР: „ДА СЕ ПРИБЕРЕШ ВКЪЩИ“ (откъс)

Превод от немски език: Ния Спасова

Студентка в 3. курс Немска филология с избираем модул „Скандинавски езици“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

JAN PETER BREMER: *NACHHAUSEKOMMEN* (excerpt)

Translation from German: Nia Spasova

3rd year student of German philology with a Scandinavian Languages Elective Module, Sofia University St. Kliment Ohridski (Bulgaria)

В обкръжението, в което израснах, се пушеше непрестанно и когато вечер родителите ми посрещаха гости, а телевизорът, без значение какво даваха в този момент, биваше изключван, моето занимание се състоеше в това да наблюдавам, кой кога изгася цигарата си и кой междуременно пак си запалва нова. Заедно с това занимание развих амбицията, щом изведнъж се окажеше, че никой не пуши, да задържа дъха си, докато някой пак не запалеше нова цигара. Разбира се, колкото повече гости идваха, толкова по-лесна ставаше тази задача, поради което и постоянно хвърлях нетърпеливи погледи към прозореца, за да видя, дали случайно на входа ни отвън няма да просветне още една двойка фарове.

Всекидневната, основното помещение на едно миниатюрно средновековно имение в стил фахверк, с английските си столове и кресла, наредени около масивна дъбова маса, по онова време, тоест около средата на 70-те години, беше средището на току що създадена се артистична колония в една от най-усамотените местности на Западна Германия. Гостите, които идваха вечер, обикновено придружени от съпругите си, бяха главно писатели и журналисти или художници като баща ми, които от своя страна също си бяха купили къщи в същия стил в околните села, където обаче, за разлика от нас, обикновено прекарваха само част от годината. Всички те бяха от едно и също поколение и още от 60-те години поддържаха този приятелски кръг, който се бе събрал в Западен Берлин. Важна част от това обкръжение е била кръстената на един берлински квартал печатница, с която се занимавали баща ми и трима негови колеги художници. Между

другото, покрай тази печатница възникнал и футболен отбор, в който още тогава членували почти всички гости, които пристигаха във всекидневната.

Сега печатницата се намираше в съседната къща, която също спадаше към нашия имот, а пък и футболните мачове се провеждаха тук на село. Само че вече не се състояха всяка неделя, както някога в Западен Берлин, а само веднъж годишно, и то тъкмо на Петдесетница. Съвсем лесно обозримият брой от хора, които регулярно пребиваваха на село, изведнъж се превръщаше в голямо множество, щом старият приятелски кръг от Западен Берлин се събереше за мача. Тогава ми се струваше, че тези хора, които след около четири часа и половина път слизаха от колите си пред къщата ни, бяха таили сякаш само за този ден всичко, каквото е имало да кажат през последните седмици и месеци – толкова шумно и оживено бе наоколо. Жените се кикотеха на мъжете, които, забелязвайки погледите им, веднага заемаха поза. Въпросът с поста на вратаря също трябваше да се решава, освен това се търсеше и някой бродяга, за да подсили тромавата защита, а това трябваше да е някой с железен крак, та за целта се изясняваше, кой от всички е подчертано най-грозният, а това всяка година беше един и същи човек, който биваше разпределян в защитата, само за да сплашва противника, и както всяка година, и този път той беше единственият, който не намираше всичко това за особено забавно, след което всички отново се качваха в колите си, а след като мачът се изиграеше на някое игрище в околността, се връщаха при нас, за да се преоблекат в къщата или някъде около нея, а от напрежението краката на повечето от тях бяха бели като сирене и вече изобщо не се вписваха в цвета на останалата част от тялото, и тъй като, сякаш в опиянение, играта все още витаеше над главите им, те спореха ту с шеговит тон, ту съвсем разгорещено за пасовете и ударите и жестикулираха оживено във въздуха, който миришеше на пот, бира и цигари, и дори и противникът, най-често някой селски отбор, да беше спечелил, както обикновено, все пак не изглеждаше особено уверен пред лицето на тази сбирщина, която със своите бради и непокорни косища можеше със същия успех да е излязла от най-дивата илюстрация в изданието ми на „Островът на съкровищата“ – тези хора за мен, който всяка година бях някъде наоколо, увлечен в общата възбуда, но естествено само като наблюдател, се подразделяха на важни, не толкова важни и неважни, защото имаше и такива, които не можеха да извикат с цяло гърло, за да парират всяко подхвърлено отнякъде изказване, имаше и такива, които като мен малко или много стояха настрана и се подсмиваха и чиито коментари, ако изобщо се осмеляха да се изкажат или да отвърнат, когато някой директно ги заговореше, оставаха незабелязани сред общата врява, – а те изглежда се носеха, чувани само от мен, още известно време из въздуха.

**ЮЛИАНЕ РЕБЕНТИШ: „СПОРЪТ ОКОЛО ПЛУРАЛИЗМА.
ДИСКУСИИ С ХАНА АРЕНД“ (откъс)**

Превод от немски език: Вероника Делчева

Студентка в 3. курс Немска филология с избираем модул „Скандинавски езици“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (България)

**JULIANE REBENTISCH: *DER STREIT UM PLURALITÄT.
AUSEINANDERSETZUNGEN MIT HANNAH ARENDT* (excerpt)**

Translation from German: Veronika Delcheva

3rd year student of German philology with a Scandinavian Languages Elective Module, Sofia University St. Kliment Ohridski (Bulgaria)

Няма съмнение, че трудовете на Хана Аренд днес отново се четат с голям интерес, не на последно място поради актуалността на нейните теми. Безпощадните ѝ описания на бягството и безотечествеността, далновидните ѝ анализи на апориите на правата на човека и проникателните ѝ разсъждения за връзката между политиката и истината намериха място в обществените дебати на нашето време. Както е известно, житейската реалност на Аренд е повлияна от преживяването на антисемитизъм, държавен терор, бягство и безотечественост, а в САЩ – от разкритията за историята на Виетнамската война, изпъстрена с неверни твърдения, заблуди и самозаблуди от страна на американското правителство. Въпреки историческите разминавания, опитите на Аренд да разбере собственото си настояще сякаш са релевантни и в нашето. По-малко от половин век след смъртта на Хана Аренд през декември 1975 г. ние се намираме в ситуация, в която етнонационалистическата десница се радва на глобални триумфи, в която сме свидетели на това как президентът на САЩ от началото до края на мандата си направи всичко възможно, за да подкопае разликата между истина и неистина, и в която ужасните условия във все по-многобройните и все по-големи бежански лагери – въпреки работата на международните хуманитарни и неправителствени организации – всеки ден наново демонстрират бруталната същност на суверенитета на националната държава. „Четейки Хана Аренд днес –пише Ричард Бърнстейн, – човек е обзет от почти зловещото чувство за съвременна релевантност“.

Колкото и темите да обясняват факта, че Аренд изглежда посмъртно като „актуална мислителка“ днес, настоящият ренесанс на Аренд не може да бъде разбран единствено с поглед върху темите. Налице е освен това и възхита от личността на самата мислителка, което се дължи, от една страна, на наситената със събития биография на Хана Аренд във водовъртежа на политическата история на 20-ти век, а от друга – на интелектуалния темперамент на една жена, разтълкувала този век по начин, който в никакъв случай не е бил приеман без възражения. Този темперамент личи не само в редица видео- и аудиозаписи, като например прочутото телевизионно интервю с Гюнтер Гаус. Той се долавя и в тона на всички нейни текстове, в изключителната независимост на нейните преценки и в голямата последователност, с която ги представя публично, въпреки понякога значителните препятствия и личните последици. Значението на Хана Аренд в историята по отношение на идеите се измерва не на последно място с понякога разпалените спорове, които нейните публикации предизвикват в публичното пространство.

Аренд е полемична интелектуалка и този напор е свързан с нейните убеждения. Спрямо наследството на Хана Аренд ще бъде направена направо мечешка услуга, ако на нейните трудове бъде придаден авторитет на свещени текстове и по този начин те бъдат извадени от сферата на живата дискусия. Опитът за подобна канонизация вероятно и без това не би бил особено обещаващо начинание, защото едно от съществените качества на произведенията на Аренд е, че те се съпротивляват именно на това: тезите често са твърде провокативни, тонът – твърде саркастичен, аргументацията – твърде своеобразна. Съществува вътрешна връзка между тази своенравност на текстовете и развитите в тях тези. Защото фактът, че личността на авторката не може да бъде елиминирана от творбите ѝ, че тя продължава да присъства в тях по специфичен начин, не е случайност, ако вземем предвид един мотив, който преминава като червена нишка през всичките ѝ публикации: плурализма.